

Tunne –ja vuorovaikutuskoulutus

KOULUTUS 1/2, KOULUTUSPÄIVÄN AGENDA

- Koulutuksessa toteutettujen teematuntien esittely ja läpikäynti
- Tunnetaidot koulutus:
  - Tunteet & vuorovaikutus – yleistä tunteista ja niiden säätelystä
  - Miksi tunteista puhuminen on tärkeää?
  - Miten vahvistaa lapsen ja nuoren tunnetaitoja?
  - Lapsen kohtaamistaidot
- Harjoitteisiin tutustuminen

TUNNE- JA VUOROVAIKUTUSKOULUKSEN TAVOITTEET

- Vahvistaa ja harjoittaa tunnetaitoja: oppilaille kykyä tunnistaa omia ja muiden tunteita sekä sanoittaa ja reagoida niihin: keinoja selvittää kielteisistä ajatuksista ja tunteista
- Vahvistaa ja harjoittaa vuorovaikutustaitoja: erilaisten sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamista sekä mahdollisuus harjoitella vuorovaikutustilanteita
- Vahvistaa lasten ja aikuisten välistä yhteistyötä
- Harjoitella käytännönläheisesti arjen todellisia tilanteita: käyttäytyminen ruoka- ja välitunneilla
- Antaa opettajille ja sidosryhmille käytännön työkaluja tunne- ja vuorovaikutustaitojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen

**TUNNE- ja VUOROVAIKUTUSKOULUTUS on
PROSESSI, JOSSA KUKAAN EI OPETA VAAN KAIKKI
OPPIVAT.**

KOULUTUSSISÄLLÖN ESITTELY

TUNTEET & VUOROVAIKUTUS

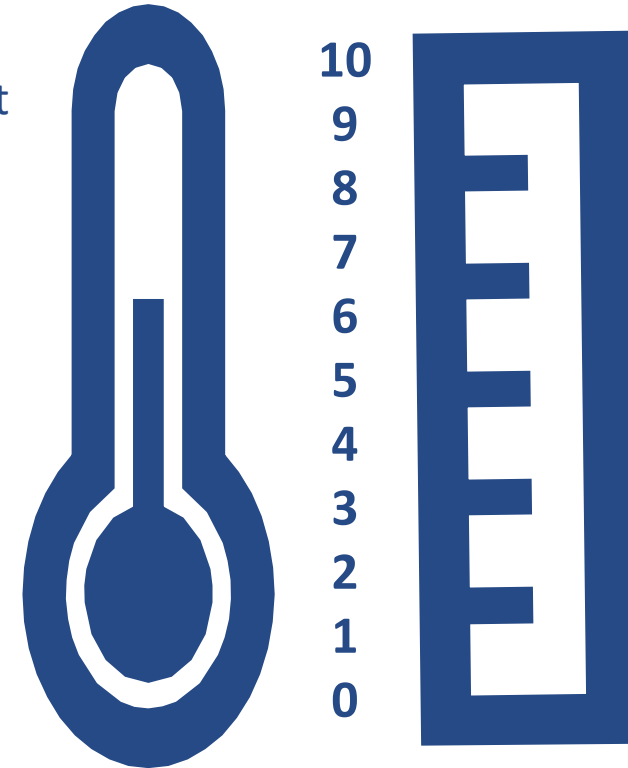
”Inhimillisen vuorovaikutuksen keskeinen elementti on tunne. Tunteiden avulla voimme ymmärtää toisen ihmisen mieltä sekä kokea ymmärretyksi tulemista ja yhteenkuuluvuutta (Siegel 2001)” (= tyydyttää inhimillisiä tarpeitamme.)

- Vuorovaikutuksessa ihminen vaikuttaa kokonaisvaltaisesti (tunteet, verbaalinen, nonverbaalinen).
  - Lapsen ensimmäinen kieli on nonverbaalinen, reagoi herkästi ristiriitaiseen viestintään.
- Tunteet säätelevät ihmisen vuorovaikutusta ja päinvastoin
  - Tunnetilat sekä kyky tunnistaa, säädellä ja ilmaista tunteita vaikuttavat vuorovaikutuksen laatuun
- Kokemukset vuorovaikutussuhteiden turvallisuudesta ohjaavat lapsen toimintaa
  - Miten on tullut kohdatuksi ja ymmärretyksi (tunnepeilaus, tuki, hyväksyntä, apu tunteiden säätelyssä)
  - Turvattomuus voi näkyä vuorovaikutustilanteissa erilaisina selviytymisstrategioina, jotka ovat joko lapselle itselleen tai toisille haitallisia
- Lapsi kasvaa ”itseksensä” vuorovaikutuksen kautta (peilaus) → Näemme itsemme sellaisena, millaisena meidät on nähty. → Kohtelemme itseämme, kuten meitä on kohdeltu
- Tunnehallinta opitaan vuorovaikutuksessa
- Haavoitumme vuorovaikutuksessa ja eheydymme vuorovaikutuksessa

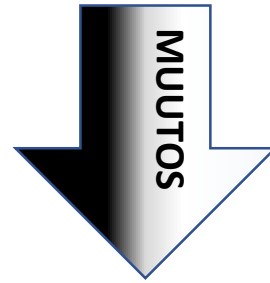

TUNTEET OVAT SIGNAALEJA JA NIILLÄ ON MEILLE TÄRKEÄ VIESTI

- Toimimme tunteistamme käsin, joko tiedostaen tai tiedostamattamme
  - Viisas mieli: tunne + järki
- Tunteet ovat signaaleja, jotka a) auttavat selviytymään /tunnistamaan uhkan b) viestivät meille omista ja muiden tarpeista **Mikä minulle/toiselle on tärkeää? Mikä minulle/toiselle tärkeä on uhattuna?**
- Osa tunteista primitiivisempiä (geneettinen muisti), osa opitaan vuorovaikutuksessa ja ovat omien ajatuksien tuottamia.
- Ei ole olemassa vääriä tai oikeita tunteita. **Kaikki tunteet ovat hyväksyttäviä, mutta niiden tuottamat reaktiot eivät.**
- Suhtautuminen tunteisiin on opittua. **Mitkä tunteet sallittuja näyttää ja mitkä eivät?**
- **Tunteilla on siis tärkeä tehtävä toiminnan ohjauksessa, motivaatiossa, sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja itsensä suojelemisessa. Miksi toimin, niin kuin toimin?**
- Meillä kaikilla on erilainen kyky tunnistaa omia ja toisen tunnetiloja sekä tapa reagoida niihin
  - Kiintymyssuhde; varhainen vuorovaikutussuhde, sen laatu ja tunnekokemukset (muokkaavat aivoja)
  - Biologia; temperamentti, herkkyytystasot (affektiresonanssi)
  - Opitut mallit /kokemukset --> lapsuuden tunnepeilaus/esimerkki

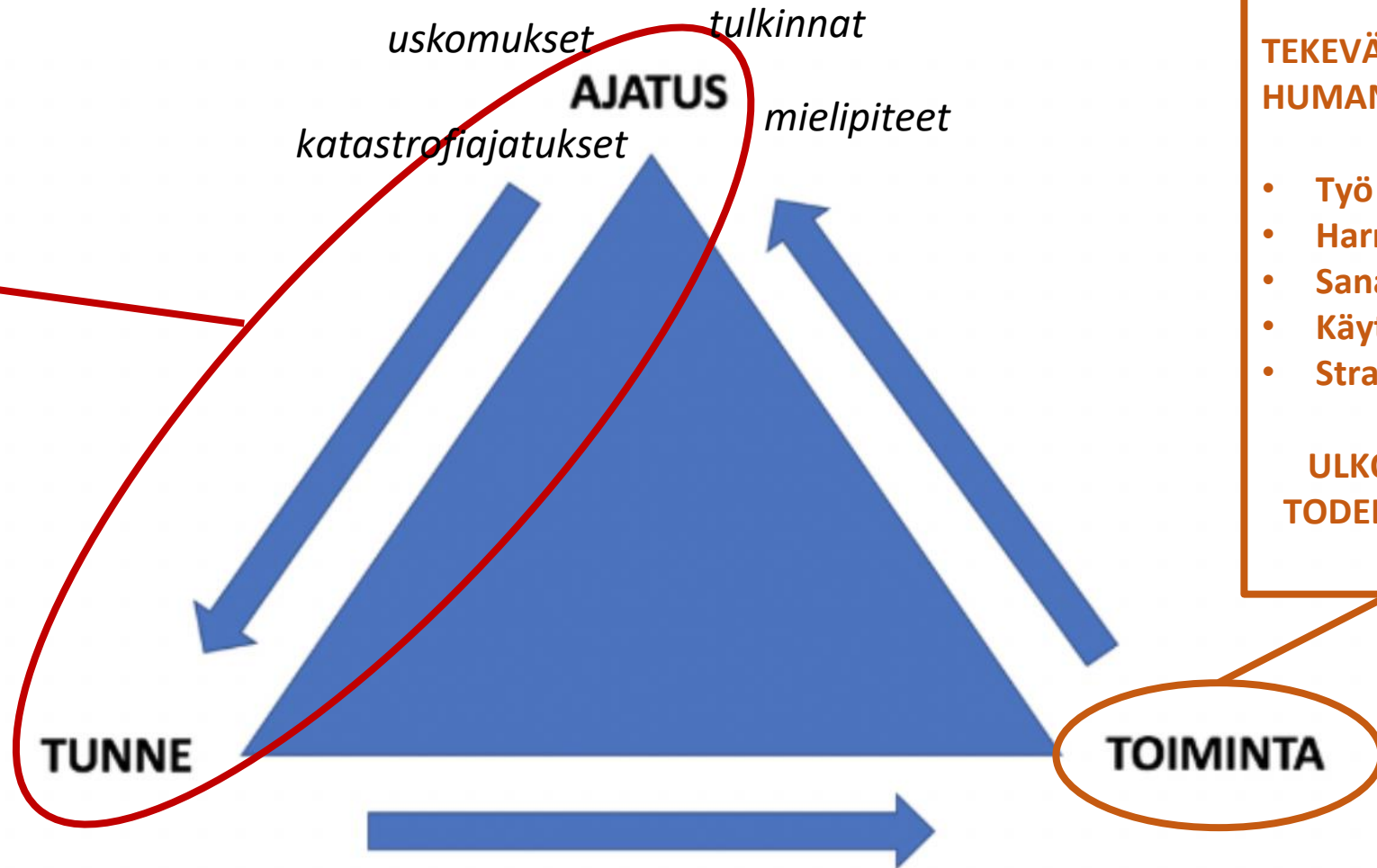
Lähde: Mielenterveysseura, t. Röning

**OLEVA ITSE =
HUMAN BEING**

- Ajatukset
- Tunteet
- Tarpeet
- Arvot
- Tahto

**SISÄINEN
TODELLISUUS**

**TEKEVÄ ITSE =
HUMAN DOING**

- Työ
- Harrastukset
- Sanat
- Käytös
- Strategiat

**ULKOINEN
TODELLISUUS**

Keino lisätä ymmärrystä tunteista ja niiden voimakkuudesta on skaalaus.

1-10 kuinka vihainen olet?

1-10 kuinka iso surusi on?

1-10 kuinka ärsyyntynyt olet?

1-10 kuinka tärkeää tämä asia on sinulle?

1-10

TUNNESÄÄTELY

- kykyä hallita omia tunteita
- kykyä hillitä omaa käytöstä voimakkaiden tunteiden vallassa
- taitoa vahvistaa ja tuottaa hyvän olon tunteita

Ajattelen jotain mukavaa.

Seis!
Hengitän syvään ja lasken kymmeneen.

Poistun hankalasta tilanteesta.

Odota!
Miltä minusta tuntuu? Miksi?
Mitä vaihtoehtoja on toimia?
Miten ilmaisen itseäni parhaiten?

- Kaikki tunteet ovat ohimeneviä.
- Kaikki tunteet ovat sallittuja.
- Älä tukahduta tunteitasi.

Toimi!
Ilmaisen tunteeni rakentavasti ja toimin järkevästi.

Kuvan lähde: <https://mieli.fi/fi/kehittamistoiminta/lapset-ja-nuoret/alakoulu/tunnetaitojen-oppitunti>

MIKSI TUNTEISTA PUHUMINEN ON TÄRKEÄÄ?

”Pystyäksemme ymmärtämään toisia ja tullaksemme ymmärretyksi meidän täytyy voida jakaa tunnetiloja” (Huttunen 1997)...ja luottaa siihen, että ne otetaan vastaan.

- Jakaminen, kuulluksi-, ymmärretyksi- ja nähdyksi tuleminen ovat tärkeimpiä tarpeitamme
- Tunteista puhuminen kehittää tunnetaitoja, auttaa jäsentelemään ajatuksia ja käsittelemään hankalia tunteita
  - Mitään mitä emme tunne/tiedosta, emme voi myöskään säädellä/muuttaa
- Kahden ihmisen välinen todellinen yhteys on mahdollista saavuttaa vain tunteiden tasolla (tunnetilamme erilailla eri tilanteissa)
- Tunneyhteys luo psykologista turvaa, niin aikuiselle kuin lapsellekin
- Lisää tutkitusti yhteenkuuluvuuden ja läheisyyden tunnetta

MITEN VAHVISTAA LAPSEN JA NUOREN TUNNETAITOJA?

- Malli

”Tunnetaitoja ja tunteiden ilmaisua opitaan jäljittelemällä. Tunnetaitoja opettavan aikuisen on syytä kertoa lapselle, miltä hänestä itsestä tuntuu ja on tärkeää näyttää omat tunteensa selkeästi ja nimetä niitä. Aikuisen antama malli on merkittävä pohja tunnetaitoharjoituksille.” (Opetushallitus, 2013)

- Tieto (kognitiivinen) – Tunteiden funktio, nimeäminen ja tunnistaminen
- Hyväksyntä – Lapsen olon, kokemuksen ja tunteen validointi
- Läpi eläminen – jokainen tunnereaktio on uusi mahdollisuus auttaa lasta oppimaan jotain uutta ja olla hänen tukenaan (tilanteet ja niihin liittyvät tunteet voivat olla pelottavia, älä jätä yksin! (esim. fyysinen kipu)
- Altistuminen – harjoittelu & kokemukset
- Sanoittaminen – tunteiden nimeäminen, niistä puhuminen ja yhdessä jakaminen
- Mahdollistaminen
- Aikuinen tietää/tiedostaa, ei toimi. Lapsi/nuori toimii, koska ei tiedosta
- Kiinnostus/uteliaisuus - Lapsi ei ole huono/paha/ärsyttävä vaan lapsella on huono olo, jotain on sattunut. Mitäköhän se on?
- Vaihtoehtoisen toiminnan pohdinta
- Toiminnallinen työstäminen: liike, taide, draama, meditaatio, jne. – Lapsella ei ole tunteilleen aina sanoja. Leikki, toiminnallisuus auttavat käsittelemään tunteita.

*Lähde: mielenterveysseura, T.Röning

LAPSEN KOHTAAMISTAIDOT

- Tunnetaidot + Sosiaaliset taidot = VUOROVAIKUTUSTAJDIDOT
- Vuorovaikutustaidot + tietoinen läsnäolo = KOHTAAMINEN

Tietoisuustaidot:

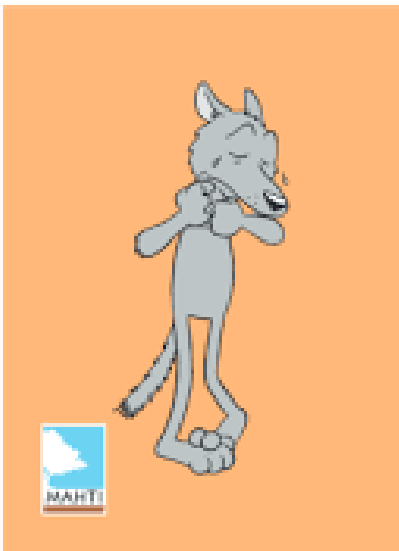
- Tarkkaile
- Kuuntele
- Kuvaile – peilaa mitä näet, tunnet, kuulet (havainnot)
- Osallistu ja ehdottele, ole kiinnostunut
- Älä arvota, tuomitse, vähättele, tarjoa ratkaisua, torju
- Asia kerrallaan, ei ole kiirettä eikä hätää
- Tee sellaista mikä toimii

*Lähde: Mielenterveysseura, t. Röning

HARJOITTEISIIN TUTUSTUMINEN

- Alkurinki – Mitä tunteita reussa mukana? Apuna MAHTI -tunnekortit
- Tarpeiden ja tunteiden tutkiminen, luovat menetelmät & toiminnallinen
- Kahoot- tunnista tunteet
- Jotain rajaa –opetusvideot (mieli.fi)
- Tunnetyöskentelyyn pelejä ja puuhaa (mieli.fi)
- Tukiliitto.fi
- Peda.net

TUNNE -JA VUOROVAIKUTUSTAITOJEN KOULUTTAJAN KARTTA –mitä tutkimme?

- **Ensiksi tietoa tunteista** → Tunteiden funktio & perustunteet tutuiksi: Viha, suru, ilo, häpeä, pelko
- **Tunteiden tunnistaminen & nimeäminen** → Tunteiden tunnistaminen itsessä ja toisessa: Mistä tiedän, että olen vihainen/ peloissani/surullinen/ iloinen/ häpeissäni? Mistä tiedän, että toinen ihminen on peloissaan...jne.
- **Tunteisiin reagoiminen ja niiden vastaanottaminen:** Miten toimin/ kun olen vihainen/ surullinen/ iloinen/ häpeissäni/ peloissani? Miltä minusta tuntuu, kun joku toinen on vihainen/peloissaan/surullinen/iloinen/häpeissään? Ja miten toimin, kun joku on minulle vihainen/minun takiani surullinen...
- **Tunnesäätelytaidot:** Mitkä tunteet vaikeimmat (yksilöllisiä)?, mitä eri tasoja?, mikä auttaisi/helpottaisi/rauhhoittaisi? Mitä tarvitsen, kun on paha olo? Miten voin olla avuksi, kun näen, että toisella on paha olo (yhteistyön ja myötätunnon myötätunnon vahvistaminen)
- **Erilaisiin ja vaihtoehtoisiin toimintamalleihin tutustuminen, keinojen keksiminen yhdessä ja jakaminen**

- TUNTEIDEN TUNTEMISESSA EI OLE SÄÄNTÖJÄ, EI OIKEAA EI VÄÄRÄÄ EIKÄ NIITÄ TARVITSE PYYTÄÄ ANTEEKSI!

- KOULUTUKSEN TARKOITUS EI OLE OPETTAA LAPSILLE, MITEN TULISI TUNTEA TAI TOIMIA VAAN...

- AUTTAA LASTA TUTUSTUMAAN ITSEENSÄ

- AUTTAA LASTA HYVÄKSYMÄÄN OMA AINUTLAATUISUUTENSA

- OPPIA YMMÄRTÄMÄÄN ITSEÄÄN JA TOISIA PAREMMIN (ERILAISUUDEN HYVÄKSYMINEN)

- OPPIA TUNNISTAMAAN ITSESSÄÄN TAPAHTUVA; TAVASTA TUNTEA TUNTEITA

- YMMÄRTÄMÄÄN TARPEITTAAN

- OPPIA ELÄMÄÄN TUNTEITTENSA KANSSA JA SÄÄTELEMÄÄN NIITÄ

- LÖYTÄÄ ITSELLEEN SOPIVIA KEINOJA TOIMIA NIIN, ETTÄ ON ITSELLEEN JA MUILLE REILU

3-6 LUOKILLE TEHTÄVÄ

TEHTÄVÄ 1 - HYVÄN MIELEN KÄSI (2 liitettä)

Printtaa liitteenä oleva KÄSI tai piirrä oman kätesi ääri viivat paperille. Kirjoita paperin yläkulmaan nimesi.

Se on sinun hyvän mielen kätesi, jossa jokaisella sormella on oma tehtävänsä otsikoituna. Jos piirrät kätesi, kirjoita otsikot mallin mukaan jokaisen sormen ja kämmenen kohdalle. Avaa toinen liite (HYVÄN MIELEN KÄSI), jossa on erilaisia väittämiä tarpeista ja niiden huolehtimisesta. Valitse niistä itsellesi sopivimmat ja kirjoita sormien kohdalle: peukalon viereen UNI & LEPO, etusormen viereen RAVINTO & RUOKA, keskisormen viereen IHMISSUHTEET & TUNTEET, nimettömän LIIKUNTA & YHDESSÄ LIIKKUMINEN, pikkurillin viereen HARRASTUKSET & LUOVUUS ja kämmenen keskelle ARVOT & PÄIVITTÄISET VALINNAT.

Lopuksi ota hyvän mielen kädestäsi kuva ja lähetä kuva opettajalle.

TEHTÄVÄ 2 - MINUN TARPEENI

Ota tyhjä paperi ja kirjoita paperin ylälaitaan nimesi. Avaa liite "LAPSEN TARPEITA". Tutki listalla olevia tarpeita ja vastaa kolmeen kysymykseen:

- 1) Valitse listalta 5-8 itsellesi tärkeintä tarvetta ja kirjoita vastauksesi paperille
- 2) Valitse listalta ne tarpeet, jotka tyydyttyvät elämässäsi parhaiten
- 3) Valitse listalta ne tarpeet, jotka tyydyttyvät huonosti
- 4) EXTRA kysymys (vastaa jos haluat). Valitse listalta tarpeita, jotka normaalisti tyydyttyvät hyvin, mutta jotka nyt koronan takia eivät pääse tyydyttymään laisinkaan.

*lähde: mieli.fi

LAPSEN TARPEITA

kärsivällisyys (aikuisen kärsivällisyys lasta kohtaan)

itseääräämisoikeus

(lapsen tahtoa ja toiveita kuunnellaan ja ne ovat tärkeitä)

päivärytmi /säännöllisyys

huolenpito

ennakointi

ulkoilu

yhteys (emotionaalinen & fyysinen)

luottamus

juuret

huolettomuus

puhtaus

kannustaminen

fyysinen koskemattomuus

tärkeät ihmiset ja heidän saatavilla olo

ilo

ruoka

turva (emotionaalinen & fyysinen)

syli

rajat

uni

huomio

suojelu

rakkaus

lohdutus

hassuttelu

terveys

puhuminen

myönteinen palaute

yhdessä tekeminen

kuuntelu

leikki

aikuisten aika ja kiireettömyys lapselle

hellyys

lämpö

lupa olla lapsi

hyväksytyksi tuleminen

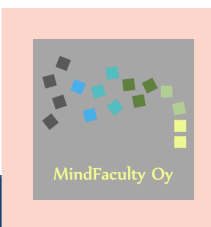
ymmärretyksi tuleminen

nähdyksi tuleminen

läheisyys

tuki

tärkeys

1-2 LUOKILLE TEHTÄVÄ

Tällä viikolla tutkimme lelujen tarinoita.

Valitse kodistasi 4 lelua tai esinettä. Jokaisella lelulla on yksi ikävä tunne.

Lelu numero yksi PELKÄÄ, numero kaksi on VIHAINEN, numero kolmosta HÄVETTÄÄ, neljäs tuntee SURUA.

Sinun tehtäväsi on keksiä tarina lelusta.

(Tehtävää voi helpottaa niin, että vanhempi kirjoittaa alla olevat lauseet valmiiksi A4 paperille ja oppilas täydentää lauseet)

TEHTÄVÄ 1: Jatka lausetta ja kirjoita vastaukset paperille:

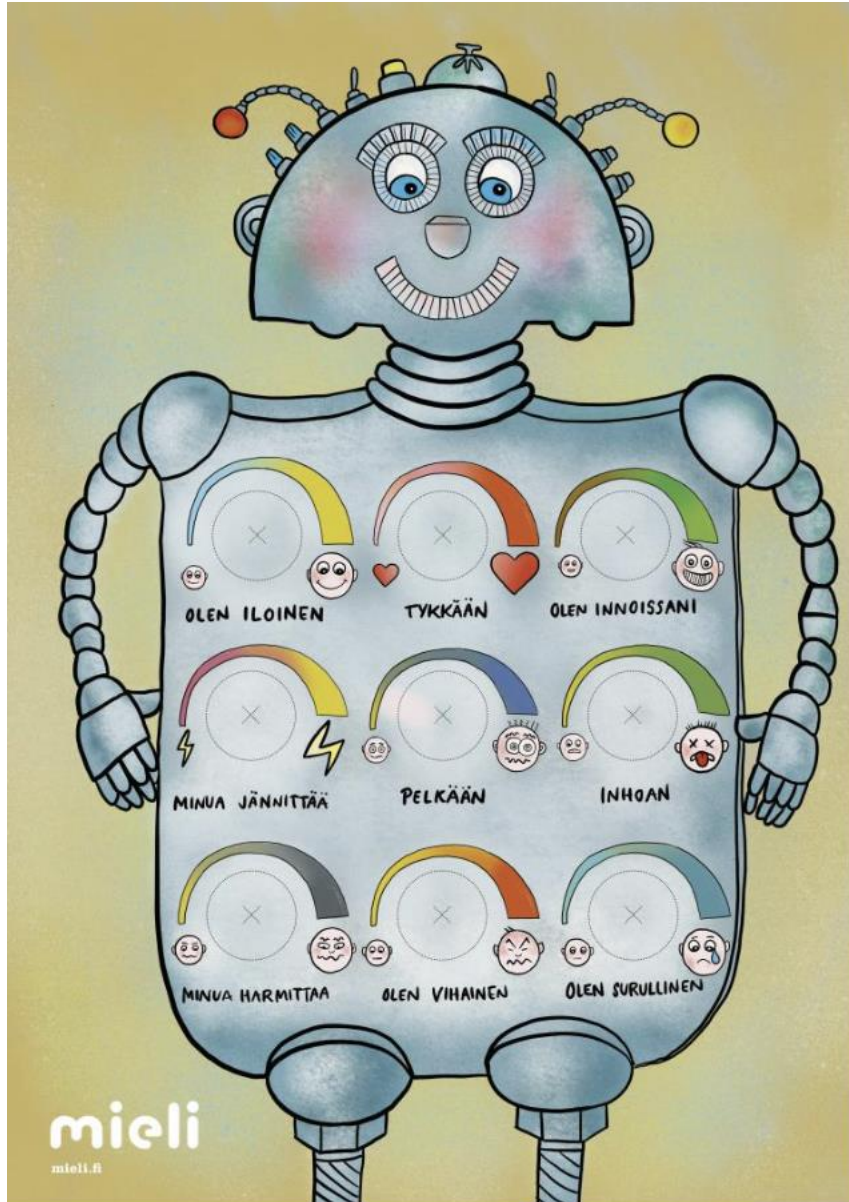
1. Lelu pelkää koska....
2. Lelu on vihainen koska...
3. Lelua hävettää, koska...
4. Lelu on surullinen, koska....

TEHTÄVÄ 2: Mikä auttaisi lelun oloa? Jatka lausetta ja kirjoita vastaukset paperille:

1. Lelua auttaisi, jos....
2. Lelua auttaisi, jos...
3. Lelua auttaisi, jos...
4. Lelua auttaisi, jos...

TUNNEROBOTTI

Mitä voi olla robotin tunteiden takana?

ILO voi syntyä innostuksesta, huojennuksesta.

Iloinen tuntee olonsa rennoksi. Ilo tuo elämään myös onnea.

TYKKÄÄMINEN voi olla hellyyttä tai ihastusta.

Se voi syntyä kiintymyksen ja luottamuksen myötä.

INNOSTUNEISUUS on elämän eteenpäin vieviä tunteita, jotka motivoivat ja nostavat vireystilaa.

JÄNNITTÄMINEN on normaalia. Lähes kaikki jännittävät joskus. Yllättävät, uudet ja erityisesti tilanteet, joissa osaaminen punnitaan voivat jännittää.

PELKO voi kummuta huolesta, ujoudesta tai nolouden tunteesta. Pelko voi myös ahdistaa ja lamaannuttaa.

INHO on sitä, kun kokee jonkin asian vastenmielisenä. Se voi kohdistua ruokaan tai vaikka hajuun.

HARMI voi olla vaikkapa pettymystä tai sen takana voi olla menetys, epäonnistuminen tai takaisku.

VIHA voi syntyä turhautumisesta, nöyryytyksestä, ärtymyksestä, kateudesta ja synnyttää jopa raivon.

VOIMAVAROJEN TALO

ohjaa pohtimaan jokapäiväisiä mielenterveyteen vaikuttavia tekijöitä.

Se auttaa opiskelijaa tunnistamaan ja hyödyntämään omia voimavarojaan ja lisää itsetuntemusta.

Omien voimavarojen näkeminen vahvistaa itsetuntoa ja pärjäämisen tunnetta sekä auttaa suuntautumaan kohti tulevaisuutta.

Voimavarojen talo on tarkoitettu käynnistämään keskustelua aikuisen ja nuoren välillä, minkä lisäksi se soveltuu opiskelijoiden ryhmäytymisen ja tutustumisen välineeksi.

Voimavarojen talo on ennen kaikkea vuorovaikutuksen väline: oleellista on käydä keskustelua ja tulla kuulluksi.

*lähde: <https://mieli.fi/fi/pelit-ja-tehtävät/voimavarojen-talo>

*"Oikean ja väärän tuolla puolen on niitty.
Kohtaan sinut siellä." -Rumi*

MindFaculty Oy

Rakentavan vuorovaikutuksen (NVC) tekniikka työkaluna arkeen

- **Nonviolent Communication eli NVC on amerikkalaisen Marshall Rosenbergin (1934–2015) kehittämä vuorovaikutusprosessi.** Se perustuu humanistiseen psykologiaan, jonka muita tunnettuja edustajia ovat Abraham Maslow ja Carl Rogers. NVC on käytössä yli 60 maassa. Kattojärjestönä toimii Rosenbergin perustama The Center for Nonviolent Communication (CNVC), joka sertifioi kansainväliset kouluttajat.
- **NVC-filosofia perustuu siihen, että halu ja kyky empatiaan ja myötäelämiseen on ihmisille luontainen.** Kaikki, mitä tarvitsemme, on siis oikeastaan jo olemassa meissä – meidän ei tarvitse opetella mitään kikkoja tai temppuja. Pohjimmiltaan NVC:n opiskelu on tilaisuus harjoitella sellaista asennetta, ajattelua ja puhetta, jolla rakennamme uudelleen yhteyden omaan myötätuntoiseen ytimeemme ja opimme antamaan empatiaa sekä itsellemme että muille.
- **NVC-filosofian perusteet**
  - **Kaikilla ihmisillä on samat yleisinhimilliset tarpeet.**
  - **Kaikki, mitä ihminen tekee, on yritys tyydyttää jotain tarvetta.**
  - **Tunteet kertovat, milloin jokin tarve on tyydyttynyt tai jäänyt tyydyttymättä.**
  - **Jokainen voi ottaa vastuuta tarpeistaan ja pyytää, mitä tarvitsee.**

TUNTEITA, JOITA TUNNEMME (lista ei ole kattava)

ahdistunut
aito
alakuloinen
apea
arka
arvoton
avuton
autuas
eloisa
elinvoimainen
energinen
epäilevä
epäluuloinen
epämukava
epätoivoinen
epävarma
etäinen
haluton
haikea
haltioitunut
hapan
harmistunut
hauska
hilpeä
herkkä
hiljainen
hermostunut
huolestunut
huoleton
huvittunut

hyväntuulinen
häkeltynyt
hämillään
häpeissään
häätäntynyt
ihana
ihastuttava
ihmeissään
ilahtunut
iloinen
innostunut
ikäväystynyt
ikävä
ikävöivä
iloton
inhoava
jännittänyt
järkyttynyt
juhlallinen
kiitollinen
kiinnostunut
kauhistunut
katkera
kateellinen
kiihtynyt
kiukkuinen
kiusaantunut
kurja
kyllästynyt
kärsimätön

lamaantunut
lannistunut
laiska
leppoisa
liikuttunut
loistava
luottavainen
lämmin
mukava
mitätön
murheellinen
murtunut
masentunut
mustasukkainen
myötätuntoinen
nautinnollinen
neuvoton
nolo
nyrpeä
nääntynyt
onnellinen
onneton
osallinen
odottavainen
optimistinen
passiivinen
pirteä
peloissaan
pitkästynyt
pelästynyt /säikähtynyt
poissa tolaltaan

tyytymätön
turhautunut
uhmakas
uupunut
utelias
vahva
valpas
vapaa
virkeä
vaivautunut
vihainen
voimaton
välinpitämätön
väsynyt
varuillaan
varma
villi
yksinäinen
yllättynyt
ymmällään
ylpeä
ystävällinen
äkäinen
Ärtynyt
kummastunut
katuva
leikkisä
levollinen
levoton
lohduton
lohdullinen

pettynyt
pahoillaan
pahastunut
pulppuava
päättäväinen
raivostunut
rakastava
rauhallinen
rauhaton
riehakas
rohkea
riemastunut
rentoutunut
ristiriitainen
rasittunut
surullinen
suuttunut
synkkä
shokissa
syyllinen
säteilevä
toiveikas
toivoton
totinen
tuhtunut
turvaton
turvallinen
tyhjä

Lähde: Savanna Connexions

UNIVERSAALEJA TARPEITAMME

- TARPEET VOIVAT OLLA TIEDOSTETTUJA TAI TIEDOSTAMATTOMIA
- TARPEIDEN PAINOPISTEET JA TÄRKEYS VOIVAT VAIHDELLA, OSA TARPEISTA OVAT LÄPI ELÄMÄN LÄSNÄ JA HYVINVOINTIMME KANNALTA TÄRKEITÄ
- TARPEET OVAT UNIVERSAALEJA, KAIKILLE IHMISILLE YHTEISIÄ
- TARPEET EIVÄT TUNNE SUKUPUOLTA TAI IKÄÄ
- KUN TEEMME VALINTOJA TARPEITAMME KUUNNELLEN JA KUNNIOITTAEN, VOIMME PAREMMIN
- TARPEET OVAT AINA KAUNIITA, MUTTA STRATEGIAT NIIDEN

TYDYTTÄMISEKSI VOIVAT OLLA ONGELMALLISTA

- KUN OPIMME TUNNISTAMAAN TARPEITA OMAN JA TOISTEN TOIMINNAN TAKANA, YMMÄRRYKSEMME LISÄÄNTYY JA MYÖTÄTUNTO MAHDOLLISTUU.
- AIKUINEN ON ITSE VASTUUSSA TARPEISTAAN, LAPSI EI. TARPEIDEN SELKEÄÄ ILMAISUA VOIMME KUITENKIN KAIKKI OPETELLA 😊

Lähde: Savanna Connexions

Tarpeet

SAVANNA CONNEXIONS OY

Yhteys, keskinäisriippuvuus
arvostus
empatia
hellyys
henkinen turva
hoiva
huolenpito
huomioiminen, huomioituksi tuleminen
hyväksyntä
intiimiyys
jatkuvuus
johdonmukaisuus
kiintymys
kumppanuus
kunnioitus
luottamus
lämpö
läheisyys
myötätunto
rakkaus
todellisuksien kohtaaminen
toisen näkeminen, nähyksi tuleminen
toisen kuuleminen, kuulluksi tuleminen
tuki
vakaus
varmuus
vastavuoroisuus
vuorovaikutus
välittäminen
yhteenkuuluvuus
yhteistyö
ymmärtäminen, ymmärretyksi tuleminen

Kehon hyvinvointi
ilma
kosketus
lepo
liikkuminen
lämpö
nautinto
ravinto
rentoutuminen
seksuaalinen ilmaisu
turva, suoja
uni
vesi
valo

Rauha
ennakoitavuus
harmonia, sopusointu
helppous
järjestys
kauneus
lohtu
tasavertaisuus
reiluus
suojeleminen
tasapaino
yhteisöllisyys

Merkitys
aikaansaaminen
elämän rikastuttaminen
haasteellisuus / haastavuus
kiitollisuus, elämän juhliminen
hengellisyys, henkisyys
inspiraatio, innostus
itseilmaisu
juhlminen
kasvu, oppiminen
luovuus
merkityksellisyys
osallisuus
pätevyys
selkeys
stimulointi
sureminen
tarkoitus
tehokkuus
tietoisuus
toisen hyvinvoinnin edistäminen
toivo
tärkeys
vakuuttuminen
ymmärrys

Itsenäisyys, autonomia
spontaanisuus
tieto, informaatio
tila
vaihtelu
valinta
valta
vapaus
vastuu
yksityisyys

Leikki
ilo
hauskanpito
huumori
seikkailu

Eheys, integriteetti
aitous
läsnäolo
rehellisyys
yhtenäisyys

www.savannaconnexions.fi

YMMÄRRETYKSI JA KUULLUKSI TULEMINEN – TAPA ILMAISTA TUNTEITAMME, TARPEITAMME JA TOIVEITAMME ILMAN VAATIMUKSIA (esimerkki)

TUNNE

Minua turhauttaa
suututtaa
ilahduttaa
huolettaa
surettaa

...koska minulle olisi tärkeää, että....

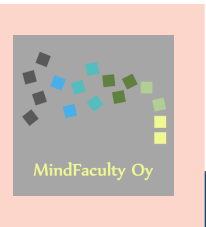
Minä tunnen pettymystä
ärtymystä
surua
väsymystä

....koska kaipaisin niin....

TARVE

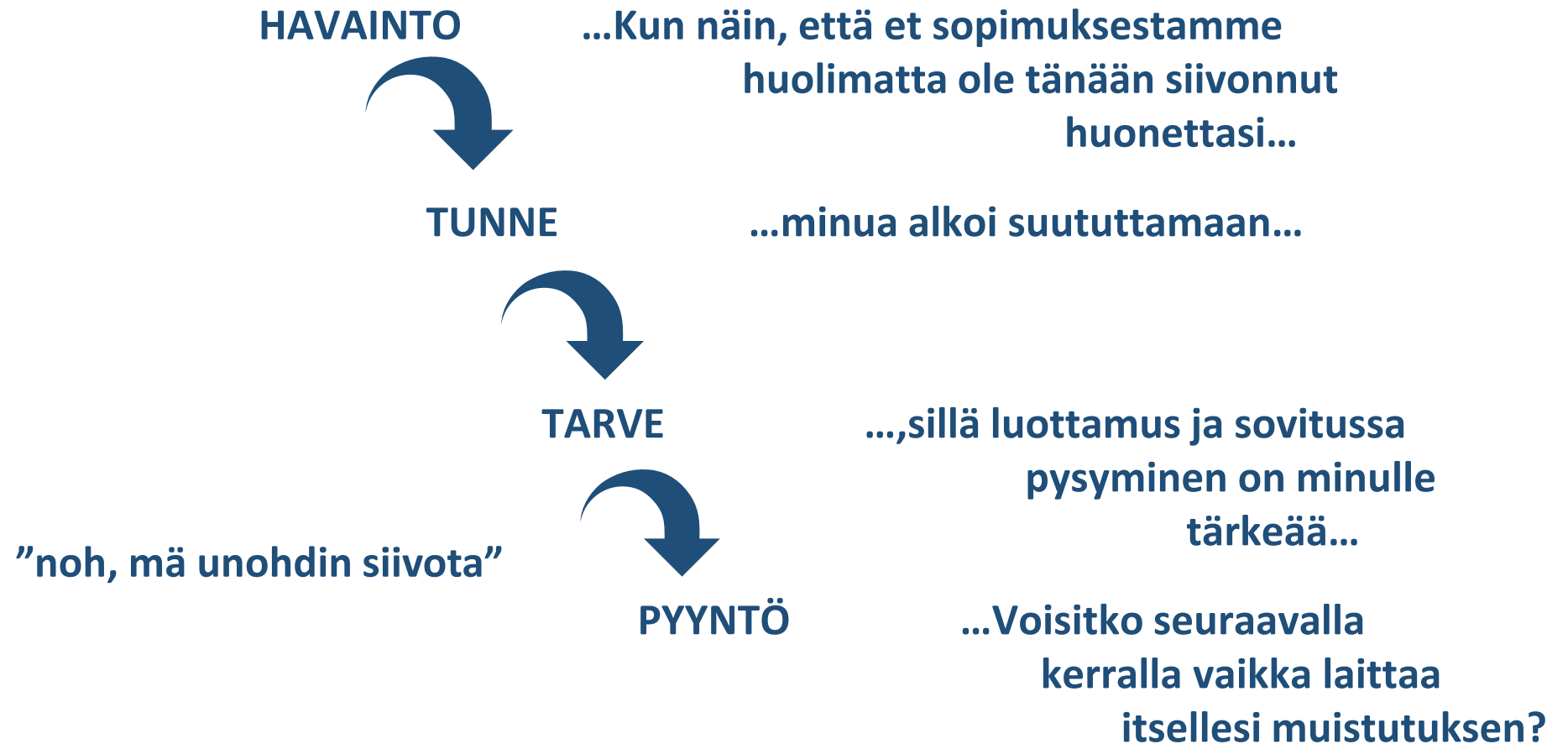
voisin luottaa
saisin aikaiseksi
ymmärtäisin
tulisin kuulluksi

läheisyyttä, tukea,
ymmärrystä, lepoa,
selkeyttä, varmuutta,
järjestystä

NVC - PROSESSI

Lähde: Savanna Connexions

MindFaculty Oy

TEHTÄVÄ OPPILAILLE - HAVAINTO VERSUS TULKINTA

Havainto on se, mitä aistimme eli kaikki se mitä **kuulet** (kuuloaisti), **näet** (näköaisti), **maistat** (makuaisti), **haistat** (hajuaisti) tai **tunnet** (tuntoaisti).

Tulkinta on taas se, mitä ajattelet siitä mitä havaitset (kuulit, näit, maistoit, haistoit tai tunsit). Tulkinnan avulla aivomme eli sisäinen tietokoneemme pyrkii selittämään meille viestejä ja merkkejä ympärillä olevasta maailmasta, jotta tiedämme olemmeko turvassa vai emme.

Miksi havainnot ja tulkinnat on hyvä erottaa toisistaan?

Kaikkien ihmisten "tietokone" eli aivot ovat erilaiset. Ei paremmat, ei huonommat vaan erilaiset. Tulkitsemme tilanteita jokainen hiukan eri tavalla ja se synnyttää välillä väärinkäsityksiä, riitoja ja mielipahaa, kun emme ymmärrä toistemme ajattelua tai koemme ettei meitä ymmärretä. Havainnot sen sijaan ovat jotain mistä voimme olla samaa mieltä.

Esim1) Kuulemme kaikki pamauksen (havainto), mutta minä ajattelen (tulkinta), että se liittyi rakennustyömaan räjäytykseen, kaverini tulkitsee, että lähellä metsästetään ja joku kolmas voi ajatella, että autonrenkas pamahti.

Esim 2) Näen koulukavereiden kuiskuttelevan keskenään, vilkaisevan minua ja kuulen

hihittelyä (havainto). Tulkitsen, että he puhuvat minusta, minulle tulee epävarma olo ja pahoitan mieleni. Kun asiaa ryhdytään selvittämään, tulee ilmi että kaverit eivät puhuneet minusta eivätkä nauraneet minulle. Jos asia jäisi selvittämättä, välillemme olisi jäänyt puhumattomana asia, joka olisi vaivannut minua ja saattanut vaikuttaa väleihimme ikävällä tavalla.

MINDFACULTY OY

+ 358 50 584 4099

Temppelikatu 14 a 2, 00100 HELSINKI

info@mindfaculty.fi | www.mindfaculty.fi